

Cvrsvs Philosophicvs

Arriaga, Rodrigo de

Antverpiæ, 1632

Sect. III. Quomodo Forma in materiâ præexistat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95614](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95614)

21 Magister in 2. distinct. 30. ut argumentum supra facto responderet, asseruit, solam eam materiam ad essentiam cuiusque hominis pertinere, quam habuit in instanti generationis, & cum hac dicit surrecturos omnes homines. Sed contra Primò, quia non soluit adhuc difficultatem; potest enim contingere, ut in diuersis temporibus duo homines in eadem numero materiâ generentur, tunc autem non possit uterque resurgere cum materiâ quam habuit in instanti conceptionis; ecce ergo totam argumenti difficultatem adhuc urgentem. Contra Secundò, quia negari nequit, constitui hominem totâ eâ materiâ quam habet vnitam cum animâ rationali eo tempore quo de illo loquimur, hodie eâ quam hodie habet, & cras illâ quam cras habebit; neque enim negari potest, hominem procreari statuat in suo conceptu dicere totam materiam quam habet, alioquin dici posset, signando illam materiam exiguum quam initio habuit, *solum hoc est totus hic homo*, quod est aperte falsum.

22 In primis ergo censeo, argumentum supra factum non tam impugnare constitutionem hominis ex materiâ primâ, quam veritatem Catholicam de resurrectione hominum cum iisdem corporibus quæ habuerunt: quia siue materia sit de constitutione hominis, siue non, certum est, homines cum illâ surrecturos, iuxta illud Iobi, *Et in carne meâ videbo Deum, quem visurus sum ego ipse, & oculi mei conspiciuntur sunt, & non alius*; ergo difficultas è loco Scripturæ petita non soluitur negando, materiam esse de constitutione hominis. Igitur respondeo, Deum ita suâ providentiâ ordinaturum res, ut quilibet resurgat, licet non cum omni & eadem materiâ, quam habuit, quia id est impossibile propter argumentum factum, cum magnâ tamen parte illius, reliquæ autem partes ex aliâ materiâ suppleantur. Et hoc sufficit ad veritatem illius propositionis, *in carne meâ*, &c. quæ debet intelligi solum moraliter, ad modum quo supra diximus dici eundem hominem infantem & senem, etiamsi fortè dum senex est nihil habeat materiæ quam habuit infans, quod adhuc multò minus est, quam si haberet partem aliquam.

Sed rogabis, utrùm ea materia, cum quâ resurgat homo, futura sit eadem quam habuit homo in instanti mortis, an quam habuit in instanti conceptionis. Respondeo, congruentius esse, ut sit eadem quam habuit in instanti mortis: sicut enim quisque damnatur vel beatur solum iuxta statum quem habuit in morte, ita etiam debet damnari vel beari suo modo materia quam habuit in instanti mortis, ergo cum illâ debet quoque resurgere. Hac de re fusiùs Theologi, hæc nobis sufficiant.

SECTIO III.

Quomodo Forma in materiâ præexistat.

24 NON defuere, qui eò quòd ex nihilo nihil sit, putauerint nullam formam substantialem de nouo produci, sed omnes à principio creationis materiâ in ipsâ præexistisse. Hæc doctrina est improbabilis, tum quia essent de facto in qualibet materiâ infinita formæ, quæ possunt ab illâ educi, quod est impossibile; tum quia est de Fi-

de, produci de nouo in instanti generationis animam rationalem; vnde consequenter sequitur, etiam produci de nouo eius vnionem, quæ non potest esse sine animâ rationali. Ecce ergo vnionem productam de nouo ex materiâ, & ex animâ rationali, cum tamen nihil illius vnionis esset antea in materiâ. Redit ergo totum argumentum. Præterea negari nullo modo potest, multa produci de nouo, siue substantialia siue accidentalia: alioquin cur ferrum, si nihil noui haberet in se, appareret diuersum dum est candens, quam dum est in suo statu connaturali? cur aer 25 de nouo, accedente candelâ vel sole, illuminatur, vbi ea lux antea includebatur? vbi in stupâ vel candelâ latibula reperiuntur, in quibus flammæ igneæ recludantur semper, nec tamen noceant stupæ nec candelæ? Quis ergo negare poterit, ea omnia de nouo produci? In eis autem contra totum tuum argumentum instatur, vnde scilicet illæ partes producantur, debet enim fieri ex nihilo sui.

Alij Secundò docuere, omnes formas substantiales à Deo solo produci, accidentales verò etiam à causis secundis. Sed contra, quia in accidentalibus manet ea difficultas, quâ scilicet ratione possint produci ex nihilo sui, v. g. quâ ratione actus voluntatis malus vel bonus, qui hodie producitur à Petro, cum nihil illius antea fuerit in Petro, poterit nunc de nouo produci.

Tertiò alij dixerunt, formas præexistisse in materiâ secundum aliquid sui; quare quando producantur ab agente naturali, non producantur ex nihilo. Hi Auctores ad scopulos utriusque præcedentis sententiæ alliduntur. In primis enim ponunt de facto infinitas partes formæ in qualibet materiâ: deinde manet eadem difficultas in illis partibus quæ de nouo producantur; nam illæ adæquatè sunt distinctæ à præexistentibus, ideoque illæ ex nihilo sui producantur. Denique quia forma substantialis est indiuisibilis essentialiter, licet integraliter partes habeat si materialis sit, vnde si præcedit secundum aliquid sui, secundum se totam essentialiter præcedat necessum est; & consequenter simul lignum erit formaliter ignis, lignum, terra, aqua, brutum, planta, &c. quod est ridiculum.

Igitur respondendum est cum communi Philosophorum, illud Axioma, *ex nihilo nihil fit*, intelligendum esse ex nullo subiecto, id est, agentia naturalia non posse aliquid producere nisi in subiecto, eò quòd non habeant virtutem creandi, de quo fusiùs infra. Formæ ergo substantiales rectè possunt produci ab agente naturali, etsi nihil antea ipsarum præexistisset in materiâ; ideoque non fiunt ex nihilo sui, quia non producantur extra subiectum, aut independentem ab illo.

Aduerte, eos qui dicunt, formas substantiales materiales omnes creari, quia ex nihilo sui producantur, quos refutant Suarez & Hurtadus, solum in nomine communi à verâ sententiâ discedere, dum *ex nihilo*, quod in definitione creationis ponitur, non ad negandam eis formis dependentiam ab omni subiecto, sed ad ostendendum, nihil formarum in subiecto præexistisse (prout nos docuimus) applicuerunt: qui ideo 28 refutandi primò, quòd eâ voce non in receptâ sed in fictâ ab ipsis significatione vtiuntur; secundò,

A a

dò,

dò, quia ob eandem rationem idem deberent dicere de formis accidentalibus, quæ etiam ex nihilo sui producuntur, & tamen ipsi eas adhuc negant creari; ergo loquuntur minùs consequenter.

SECTIO IV.

Quomodo Forma pendeat à materiâ.

Si de animâ rationali loquamur, certo certius est, eam independentem esse à materiâ, ut fusiùs ostendetur in libris de Animâ. Quòd autem non creetur nisi intra materiam, non probat eam à materiâ vel causari vel sustentari; sed præcisè materiam organizatam & dispositam esse conditionem sine quâ non, ad productionem eius. In conseruatione autem, neque ut à conditione, pendet à materiâ: nam quocumque tempore homo moriatur, anima tamen rationalis numquam perit. Vnde autem hæc independentia ei proueniat, dicitur in libris de Animâ. Licet autem rationalis anima à materiâ non pendeat, verè tamen illi vnitur, & in eâ recipitur: & hinc nascitur aliud discrimen inter ipsam & alias formas materiales, quòd hæc producuntur ab agentibus naturalibus creatis, illa verò à solo Deo ipsam creante. vnde in generatione hominis sola generatur vnio, & ratione illius dicitur homo generari; in productione verò equi, & aliorum entium omnino materialium, & generatur vnio sicut in homine, & ultra illam ipsa etiam forma.

Loquendo ergo de aliis formis substantialibus distinctis à rationali, communis & vera Philosophorum sententia docet, eas absolute, & in fieri, & in conseruari, esse à materiâ dependentes. An autem per hoc producantur ab ipsâ materiâ, dicam suo loco: iam enim solum contendo, eas verè dependere. Id probo ex differentiâ inter animam rationalem, & formas ceteras materiales; quòd scilicet illa est immortalis, hæc verò mortales & corruptibiles. vnde infertur, ergo hæc pendent à subiecto, scilicet à materiâ. Probatur consequentia, quia si non penderent, non esset cur deficerent præcisè ex separatione ab illo. Antecedens autem, scilicet eas formas esse corruptibiles, licet nobis non constet euidenter, quia non videmus certò, vtrum, in morte equi, forma equi, licet deficiat, ex illâ materiâ abeat necne in alium locum, sicut etiam de animâ rationali, non id videmus; nihilominus ita ex ipsâ naturâ videtur impressa hominum mentibus ea mortalitas seu corruptibilitas formæ materialis, ut nullus de illâ dubitauerit, dixeritque formam ignis, quando hæc extinguitur, abire in alium locum: signum ergo est, eam esse illarum naturam, ut non durent extra compositum.

Ratione verò confirmatur: quia cùm hæc formæ materiales sint productiue accidentium, quæ sensu percipiuntur (quo differunt à rationali, quæ separata non est productiua qualitatis visibilis, ideoque nec ex illis percipi potest) sequeretur, formam ignis v. g. quæ est productiua caloris & lucis, si illa abiret in alium locum quando extinguitur ignis, debere illuminare & accendere illa corpora per quæ transiret ad alium locum, & nos id percepturos. quis autem vnquam vi-

dit formam ignis fugientem cum luce & calore?

Dices, Illa forma extra subiectum non potest naturaliter operari. Sed contrâ, quia (ut alibi ostendam) calefactio adæquate potest oriri à formâ ignis, materia enim solum requiritur ad eam sustentandam; ergo, si independentem à materiâ sustentatur, operabitur independentem ab illâ, & saltem ex operationibus cognoscetur quòd iuerit; & licet calor qui in materiâ erat non accipiat seculum, deberet tamen calorem alium & lucem aliam per medium producere, quòd est ridiculum. Ratio à priori est, quia formæ materiales, ex conceptu materialitatis habent dependere à materiâ, ut fusiùs ostendemus, dum de conceptu rei spiritualis egerimus; ergo hæc formæ verè pendent ab illâ.

Aduerte tamen, argumentum præcedens solum probare, formas materiales dependere à materiâ; an autem ab illâ educantur aut causentur, non probat: etenim in sententiâ nonnullorum ponentium duas parciales vniões in homine v. g. abeunte ab homine animâ rationali, perit vnio quæ erat in materiâ, etiam si non causaretur ab animâ: similiter quæ erat in animâ, perit absente materiâ, etiam si non causaretur à materiâ; ergo ex dependentiâ non infertur causalitas. Ratio à priori est, quia dependentia vnius ab alio non solum est in genere causæ materialis, sed etiam aliis modis, scilicet vel ut à subiecto adhesionis, vel ut à termino, ut à conditione: vnde causalitas materialis, ut talis, vix habet firmitatem in ratione aut experienciâ fundamentum. Sed de hoc Sectione 2. Disputatione v. 111. Idèò paulò antè dixi, me hîc solum probare dependentiam formæ à materiâ, non verò causalitatem.

Rogabis Primò, vtrum, quæ de dependentiâ formæ materialis à subiecto diximus, etiam de formâ calis intelligenda sint. Pater Suarez suprà Sect. 2. num. 17. docet, materiam & formam calis fuisse productas eadem indiuisibili actione; vnde forma non fuit generata, sed conereta cum materiâ, propter illa verba Genesis, *In principio creauit Deus calum*. Fateor, formam calis, sicut & quamlibet aliam materialem substantialem, potuisse à Deo creati (ut infra dicam) verum cùm illæ omnes formæ naturâ suâ dependentes sint à materiâ, non est cur dicamus intercessisse illud miraculum in creatione calis: nam Scriptura eodem modo loquitur de terrâ ac de celo, *In principio creauit Deus calum & terram*, & tamen neque ipse Suarez dicit, formam fuisse creatam, quia Verbum *creo*, in Scripturâ sumitur in latiori significatione, pro eodem ac *produco*; ideoque & de animantibus dicitur fuisse creata, *creauit Deus cete grandia*: item de Christo, Ierem. c. 31. *creauit Dominus nouum super terram*, ergo propter locum Scripturæ non cogimur agnoscere miraculum creationis formæ calis.

Hurtadus hanc P. Suarez sententiam impugnât, quia repugnat, vnicum modum, qualis est actio, afficere duo extrema; ergo per vnicam indiuisibilem actionem non possunt simul materia & forma creari. Antecedens huius argumenti supponitur ut verum, non autem probatur: verum cùm, qui illud assinit, doceat alibi, vniõnem continuatiuam esse modum indiuisibilem, afficientem vtramque partem quam vnitur, iam videtur